

LEHOCKI-SAMARDŽIĆ ANNA

Eszéki J.J. Strossmayer Tudományegyetem, Horvátország (Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Croatia )

A HORVÁTORSZÁGI MAGYAR NYELV SAJÁTOSSÁGAI

CHARACTERISTICS OF HUNGARIAN LANGUAGE IN CROATIA

A horvátországi magyarság nyelve egyértelműen szláv (horvát és szerb) hatás alatt változott. A szlavóniai szigetnyelveket Penavin Olga (lexikai kutatások) és Bartha Katalin (szóképzés) vizsgálták, viszont a drávaszögi magyarság nyelvét szisztematikusan még nem kutatták, holott az ún. baranyai beszéd számos érdekes kérdést is felvett. A kérdés ilyenkor az, hogy a szláv hatás alatt kialakuló változások mennyire indokoltak, és mennyire szükségesek. A Drávaszögben élő magyart elsősorban a zárt *ě* és a rövid *á* ejtéséről lehet megismerni. Baranya horvát részében a kettős mássalhangzókat is egynek ejtik, a hangharmónia is sokszor másképp alakul, a hangok hasonulása is szláv hatást mutat. Morfológiája is számos érdekességről tanuskodik; pl. az *-ikes* igék ragozása eltér a standartól, az igék *ikesítése* és *iktelenítése*, a feltételes mód képzése *sgl*-ben, a tárgyias ragozás *sg3* -i végződése, az alanyi és a tárgyias ragozás megkülönböztetése, a létige sajátos alakjai, a ragok és jelek eltérő használata, és sok más érdekes nyelvi jelenség gazdagítja a drávaszögiek mindennapi nyelvhasználatát. A szóanyagot vizsgálva a szóátvétel okait keresem, a névszói szerkezetekben pedig a horvát hatás szükségességét. Megfigyeléseimet élőbeszédből származó saját gyűjtésből vett nyelvi anyaggal támasztom alá, amit egy újabb csak erre a célra kidolgozott kérdőívvel is kiegészítettem. A szintaktikai vizsgálatok is horvát hatásról tanuskodnak. Itt elsősorban a vonzatok eltérő használatára, a szórendre és az esettani megfigyelésekre összpontosítok. Elsősorban arra a kérdésre keresem a választ, ami sokszor itthon is elhangzott: vajon a drávaszögiek „baranyai beszédje” az eltorzult, „romlott” magyar-e, vagy egy egészen sajátos szláv hatás alatt kifejlődött nyelvváltozat.